

Wstęp	5
-----------------	---

KALENDARZ PÓŁSTULETNI 1750—1800

Miary czasu i prognostyki

Panowania planetów (<i>Kalendarz uniwersalny</i> . 1750)	39
Rok niebieski (<i>Rok niebieski</i> . 1750)	42
12 miesięcy opisanie i znaki każdego w tym roku nowym (<i>Cosmophili kalendarz</i> . 1753)	45
Przestroga o odpustach (<i>Kalendarz polityczny lwowski</i> . 1753)	49
Rok Pański 1755, który jest (<i>Kalendarz Niegowieckiego</i> . 1755)	50
O miejscach cudownych w Polsce z swoimi obrazami (<i>Kalendarz Duńczewskiego większy</i> . 1759)	52
Krucyfiksy cudowne w Polsce	52
Obrazy Matki Boskiej cudowne, przez alfabet zebrane	52
O przeciwnych pobożności akcjach (<i>Kalendarz Duńczewskiego większy</i> . 1759)	53
Relacja o błędach zabobonnych w prowincjach polskich znajdujących się	53
Relacja o czarach i czarownicach	55
Relacja o remediach przeciw czarom	59
Obserwacje niektóre, co w którym miesiącu, tak względem zdrowia, jak względem gospodarstwa uważać i zachować, wierszem krótko położone (<i>Kalendarz Trajanowicza</i> . 1760)	61
O rzymskim i ruskim kalendarzu (<i>Kalendarz Duńczewskiego większy</i> . 1761)	66
Miesiące polskich nazwiska	66
Czemu kalendarz ruski niżej idzie dniami 11 od rzymskiego?	66
O cudach potwierdzających kalendarz poprawny	68
Informacja o aspektach z Księżycem (<i>Kalendarz Duńczewskiego mniejszy</i> . 1768)	70
Złączenie planetów z Księżycem	70
Dnia 8 stycznia. Życie św. Guduli mniszki (<i>Kalendarz benedyktyński</i> . 1768)	72
Dnia 23 marca. Życie św. Lupicyna, opata i pustelnika	74
Prognostyk na Rok Pański 1769 (<i>Kalendarz Duńczewskiego większy</i> . 1769)	76
O panu dorocznym	76
Cztery kwartały roczne	76
O zaćmieniach luminarów niebieskich	77
O urodzajach	77
Dni do siania, sadzenia, szczepienia wyborne	77
Obserwacje astrologiczne do tego służące	77
Obserwacje z gwiazd wschodzących i zachodzących	78
Obserwacje ekonomiczne	78
O zdrowiu i chorobach	78
Ognie, nawałności, powódzie, gady, ryby	78

Wypis listu pewnego z zagranicy do swego przyjaciela z 1771 r. (<i>Kalendarz Astrofila Krakowskiego. 1772</i>)	80
Uwiedomienie (<i>Kalendarz Lewickiego. 1775</i>)	85
O zdrowiu, chorobach i innych sukcesach (<i>Kalendarz gospodarski. 1777</i>)	86
Uwiedomienie o przyczynie imion dwunastu zwierzęcych znaków (<i>Kalendarz Muszyńskiego. 1778</i>)	88
Rachujemy w terażniejszym roku 1779 (<i>Kalendarz polityczny Grölla. 1779</i>)	90
Takowe obserwacje nie są to Ewangelia, której koniecznie wierzyć trzeba, lecz przecież autorem nie bez racji one wynależli. Może je, komu się zda, w życiu obserwować albo nie (<i>Klucz prognostykarski. 1781</i>)	92
Jako poznać pogodę z słońca?	92
Znaki pogody z miesiąca albo księżyca	92
Znaki pogody na wodzie	94
Znaki pogody na ziemi i ogniu	94
Znaki, po których poznać możesz przyszłe trzęsienia ziemi na niektórych miejscach	94
Rewolucje roczne (<i>Kalendarz Dubitkowskiego. 1790</i>)	95
O chorobach (<i>Kalendarz Dubitkowskiego. 1790</i>)	96
Odmiany fizyczne, moralne i polityczne, czyli wyobrażenie państw, ludzi i przypadków na rok przestępny i przybyszowy 1792, który zawiera dni 366 (<i>Kalendarz gospodarski Zawadzkiego. 1792</i>)	97
Pan roczny (<i>Kalendarz gospodarski Zawadzkiego. 1794</i>)	99
Pan od roku do roku	99
Opisanie natury wiatrów do różnych spraw domowych służącej (<i>Kalendarz Dębskiego. 1795</i>)	100
Prognostyki fizyczno-moralne (<i>Kalendarzyk polityczny warszawski. 1796</i>)	101
Kalendarz francuski (<i>Kalendarz polityczny i historyczny Grölla. 1797</i>)	102
Prognostyk na rok 1798 (<i>Kalendarz Przybylskiego. 1798</i>)	103
O zaćmieniach	103
O czterech częściach roku	103
O urodzajach, zdrowiu i powodzeniach	104
Znaki wszystkie, co być może, i przepowiednie zimna (<i>Stuletni kalendarz. 1799</i>)	106
Znaki i przepowiednie mokrego powietrza i deszczu.	106
Epoki znakomitsze (<i>Kalendarz polityczny karmelitów. 1800</i>)	108
Przestroga	108

Dwory i polityka

Series stanów wyższych (<i>Kalendarz Niegowieckiego. 1754</i>)	111
Potomstwo najjaśniejszych regnantów polskich	111
Wiadomości ciekawsze od grudnia roku 1752 do grudnia roku 1753 przez miesiące krótko zebrane (<i>Kalendarz polityczny lwowski. 1754</i>)	112
Opisanie orderu kawalerów Orła Białego w Senacie Polskim wyrażonego (<i>Kalendarz Niegowieckiego. 1754</i>)	115
Dni de gala u dworu Najjaśniejszego Króla Polskiego (<i>Kolęda warszawska. 1756</i>)	117
Żałobne dni u tegoż dworu	117
O elekcji, pogrzebie króla zmarłego i ceremonii koronacji (<i>Kolęda warszawska. 1764</i>)	118
O kandydatach do korony, jacy być i co zachować powinni	118
O dawaniu wotów na króla	118
O pogrzebie króla zmarłego, który przed koronacją nowo obranego bywa	118
Ceremonia koronacji króla	119
Podróż Najjaśniejszego Pana do Grodna (<i>Kalendarz grodzieński. 1778</i>)	121
Komisja Edukacji Narodowej (<i>Kalendarz polityczny Grölla. 1779</i>)	122
Powiększenie Biblioteki Publicznej (<i>Kalendarz grodzieński. 1781</i>)	124
Dwór królewski (<i>Kalendarz polityczny Grölla. 1784</i>)	125

Prezesowie cechów różnych Miasta Starej Warszawy (<i>Kalendarz polityczny Grölla</i> . 1784) . . .	127
Osobliwości przez rok 1785 (<i>Kalendarz grodzieński</i> . 1786) . . .	129
Dzień 3 maja 1791 (<i>Kalendarzyk narodowy i obcy</i> . 1792). . .	130
Rzut oka na teraźniejsze i przyszłe Rzplitej uszczęśliwienie (<i>Kalendarzyk narodowy i obcy</i> . 1792) . . .	131
Dni publiczne 1792 (<i>Kalendarzyk narodowy i obcy</i> . 1792). . .	133
Państw europejskie przez alfabet na rok 1793 (<i>Kalendarzyk krajowy i zagraniczny</i> . 1793) . .	135
Francja . . .	135
Zjazdy, sejmy, konfederacje narodowe 1750—1793 (<i>Kalendarzyk polityczny pijarski</i> . 1793—1794) . . .	136
Chronika roku 1797 znaczniejsze zdarzenia i czyny zawierająca (<i>Kalendarz polityczny wileński</i> . 1799) . . .	139
Dni uroczyste obchodzone w imperium rosyjskim i wolne od zabaw publicznych, podług starego kalendarza (<i>Kalendarz polityczny wileński</i> . 1799) . . .	142

Geografia i historia

Kwestie polityczne o Królestwie Polskim (<i>Kalendarz polityczny lwowski</i> . 1753) . . .	145
Co się może powiedzieć chwalebne o Królestwie Polskim od strony religii? . . .	145
Które są przedniejsze miasta w Polsce i jak dawno fundowane? . . .	146
Osobliwości różne (<i>Kalendarz Niegowieckiego</i> . 1754) . . .	147
Imiona panów europejskich, obyczaje tudzież religia w państwach onychże (<i>Koleśda warszawska</i> . 1760) . . .	149
We Włoszech . . .	149
W Niemczech . . .	149
W Moskwie . . .	149
W Turczech . . .	150
W Polsce . . .	150
W Lotaryngii . . .	150
We Francji . . .	150
W Anglii . . .	151
W Prusach . . .	151
Geografia Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego (<i>Kalendarz Duńczewskiego większy</i> . 1760—1766) . . .	152
O rządzie polskim, wolności, prerogatywach szlacheckich, senacie i senatorach . . .	152
Relacja rząd Polski ogłaszająca . . .	152
Relacja o wolności polskiej i W. Ks. Litewskiego . . .	152
Relacja, na których prerogatywach funduje się wolność szlachecka . . .	153
W jakim kraju położona jest Polska z swoimi prowincjami i w co obfituje? . . .	154
Geografia dalsza Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego (<i>Kalendarz Duńczewskiego większy</i> . 1768—1769) . . .	158
Relacja o piwie różnym, wódce, czyli gorzałce, ogrodach, jarzynach, ziołach rozlicznych... .	158
Relacja o górach z swymi ciekawościami, źródłach dziwnych... .	159
Relacja o wodach różnej cnoty . . .	160
O rzekach Królestwa Polskiego . . .	161
Relacja o Bałtyckim Morzu i o jego rybach . . .	163
Chronologia najjaśniejszych książąt, królów Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego (<i>Kalendarz Duńczewskiego większy</i> . 1769) . . .	166
Wiadomości o szczególniejszych początkach i osobliwszych przypadkach za panowania monarchów Korony Polskiej, ciekawe i pożyteczne, chronologicznie ułożone (<i>Kalendarz Duńczewskiego większy</i> . 1771) . . .	168
Wiek I . . .	168
Wiek VI . . .	168

Wiek VII i VIII	169
Wiek IX	169
Wiek X	170
Dysertacja historykokrytyczna napisana po niemiecku przez pana Schloezer, historii profesora w Petersburgu, w której autor dowodzi, że Lech ani przed rokiem 550, ani po nim, ani żadnego innego czasu w Polsce nie powstał, i że cała o nim bajka około XIV urosła wieku (<i>Kalendarz wileński. 1774</i>)	171
Przewodnik warszawski (<i>Przewodnik warszawski. 1775</i>)	174
Kalendarz obywatelski (<i>Kalendarz Krasickiego. 1794</i>)	176
Maj	176

Historia naturalna, medycyna i ciekawości różne

Lekarstwa różne domowe, dla ludzi bardzo potrzebne, które każdy może sobie zrobić (<i>Kalendarz uniwersalny. 1750</i>)	181
Miscellanea niektóre o człowieku (<i>Kalendarz Duńczewskiego mniejszy. 1751</i>)	183
Reguły naturalne i lekarskie dla nabycia, poratowania i utwierdzenia pamięci (<i>Kalendarz Duńczewskiego mniejszy. 1751</i>)	185
Rzeczy najbardziej pamięci szkodzące	186
O śmierci, skarbach i złodziejach (<i>Kalendarz Duńczewskiego mniejszy. 1751</i>)	188
O koniach różne obserwacje (<i>Kalendarz Duńczewskiego mniejszy. 1751</i>)	190
Obserwowanie około puszczenia krwi (<i>Kalendarz Trajanowicza. 1752</i>)	192
Relacja o własnościach morza (<i>Kalendarz Niegowieckiego. 1758</i>)	194
Czy więcej wody jak ziemie mamy?	194
Jaka jest głębokość morza?	194
Czy morze jest słone i czemu?	194
Czemu morze w Palestynie leżące Martwym nazywają?	194
Czemu ludzie pierwszy raz żeglujący alteracje, obmierzłość i inne wewnętrzne poruszenia cierpią?	195
O wzruszeniach wód morskich	195
Meteorologia, czyli ciekawa wiadomość o rzeczach nadpowietrznych (<i>Kalendarz Putanowicza. 1760</i>)	196
§ I. O meteorach ognistych, z czego się rodzą meteora ogniste i jakie ich nazwiska?	197
§ II. O grzmotach, co jest grzmot i skąd się bierze?	197
Łabędzie śmierciopienne (<i>Kalendarz Duńczewskiego mniejszy. 1761</i>)	199
Ciekawa wiadomość o zwierzętach (<i>Kalendarz Znaczkowskiego. 1768</i>)	200
O waporach i ekshalacjach (<i>Kołąda warszawska. 1768</i>)	202
O błyskawicach	202
O rzeczach osobliwych różnych krajów (<i>Kalendarz Meyzla. 1768</i>)	203
Sekrety poznania, gdzie się metalów żyły i wszystkich minerałów w ziemi znajdują, z Agrykoli i Kardana autorów (<i>Kalendarz Duńczewskiego większy. 1769</i>)	205
Wiadomość ciekawa o mężach osobliwszą siłą w Polsce zaszczyconych (<i>Kalendarz Fortuńskiego. 1769</i>)	206
O morowym powietrzu (<i>Kalendarz wileński. 1771</i>)	207
O naturze, przyczynach i znakach morowego powietrza	207
O sposobach zabiczenia morowej zarazy	207
Znacniejsze wynalazki uczynione w Europie od kilku wieków (<i>Kalendarzyk warszawski. 1772</i>)	210
Wiadomości ciekawe o drzewach, czyli o ich wyrastaniu, owocach i dziwnych osobliwościach (<i>Kalendarz Kruszyńskiego. 1773</i>)	212
Wiadomość o życiu długoletnim (<i>Kalendarz Czochrona. 1774</i>)	215
Toć się dzieje, kto się z dziećmi pieści	216
Wiadomość ciekawa z fizyki doświadczającej (<i>Kalendarz Kruszyńskiego. 1777</i>)	217
Szkodliwość wódki (<i>Nie zidentyfikowany kalendarz II</i>)	218

Sposób ocalenia budynków od piorunu (<i>Koługa warszawska</i> . 1779)	219
Uwagi fizyczne nad przyczynami trzęsienia ziemi i okropnymi jego skutkami (<i>Kalendarz polityczny Grölla</i> . 1784)	221
Sposób obycia się bez doktora (<i>Kalendarz gospodarski Grölla</i> . 1785, 1798)	224
Niezawodne lekarstwo na kołtuny	224
O ogniach napowietrznych (<i>Kalendarz Dębskiego</i> . 1787).	225
Uwagi dietetyczne nad jabłkiem (<i>Kalendarz polityczny Grölla</i> . 1788)	226
O szkodliwych skutkach naczyń metalicznych w gospodarstwie zażywanych (<i>Kalendarz Dębskiego</i> . 1789)	227
Coś o kometach (<i>Kalendarz polityczny Grölla</i> . 1791)	228
Przestroga o klimatach (<i>Kalendarz gospodarski Zawadzkiego</i> . 1792)	229
Lekarstwa domowe (<i>Kalendarz gospodarski Zawadzkiego</i> . 1794)	230
Słoń (<i>Kalendarzyk polityczny warszawski</i> . 1796)	231
Koń (<i>Posłaniec z Galicji Zachodniej</i> . 1799)	232
Nauka fizyczna o wodzie (<i>Posłaniec z Galicji Zachodniej</i> . 1800)	234

Wiadomości gospodarskie i sekreta różne

Plam różnych wywabienie (<i>Kalendarz uniwersalny</i> . 1750).	237
Sekret na wilki (<i>Kalendarz Duńczewskiego mniejszy</i> . 1751)	238
Różne ciekawości (<i>Kalendarz Duńczewskiego mniejszy</i> . 1761)	240
Ciekawości holenderskie (<i>Kalendarz Szylarskiego</i> . 1767).	242
Sekret na wynalezienie maszyny do pływania (<i>Koługa warszawska</i> . 1767)	243
Wiadomość ciekawa o rozmaitych i użytecznych doświadczeniach (<i>Kalendarz Kruszyńskiego</i> . 1775)	246
Bielidło, od którego się pleć czysta, biała i delikatna robi. — Proszek od zębów (<i>Kalendarz ekonomiczny Pozera</i> . 1776)	247
Uwagi ogrodnicze o szczepieniu, przesadzaniu i chędożeniu drzew (<i>Kalendarz Radwańskiego</i> . 1777)	248
Informacja o gruntownym i pożytecznym założeniu fabryk i manufaktur (<i>Nowy kalendarz Pozera</i> . 1777)	251
O rolniku i o manufakturzystcie	251
Opisanie manufaktur	251
O pożytku, którego fabryki czynią	251
O dyrektorze, to jest o dozorcze fabryk	252
O fabrykantach	252
Planta manufaktur	254
O wybraniu miejsca na fabryki	254
O protekcji	254
O używaniu dobrym kapitału fabrycznego	254
O zapłacie robotnikom	255
Konkluzja	255
O własnościach win różnych (<i>Kalendarz polityczny Grölla</i> . 1778)	256
Sposób robienia bardzo taniego węborka, czyli wiadra na wodę (<i>Nie zidentyfikowany kalendarz II</i>)	257
Sposób warzenia piwa, czyli arcyzdrowego napoju z perzu (<i>Nie zidentyfikowany kalendarz II</i>)	258
Uwagi nad rolnictwem każdemu gospodarzowi do wiedzenia potrzebne (<i>Kalendarz Dębskiego</i> . 1787)	259
Recepta na nieszczęsną do gry namiętność (<i>Kalendarz polityczny Grölla</i> . 1788)	260
Krótką nauką dla gospodarzy, jako sobie mają postępować z bydłem podczas panującej na nie zaraźliwej choroby lub innej jakiej przypadłości (<i>Kalendarz Dębskiego</i> . 1788)	262
Zapalenie płuc	262

Sposób robienia bulionu podróżnego w tabliczkach (<i>Kalendarz Dębskiego</i> . 1790)	264
Sposób robienia przedniego wiszniaku (<i>Kalendarz Dubitkowskiego</i> . 1790)	265
Sposób żywienia koni i bydła w krajach, gdzie mało jest siana lub inszej paszy (<i>Kalendarz Dubitkowskiego</i> . 1790)	266
O ekonomice kalendarzów (<i>Kalendarz suprański</i> . 1790)	267
Różne doświadczone wiadomości gospodarskie (<i>Stuletni kalendarz</i> . 1799)	270
Nieco z ekonomii dla objaśnienia tych, którzy się gospodarstwu poświęcają (<i>Posłaniec z Galicji Zachodniej</i> . 1800)	272
Różne, doświadczeniem potwierdzone, znaki żyznego lub nie roku	272

Mądrości wierszem i prozą

Mądrości wierszem polskim opisane (<i>Kalendarz Trajanowicza</i> . 1752)	275
[Maksymy i koncepty] (<i>Kalendarz Trajanowicza</i> . 1755)	276
„ „ „ (<i>Kalendarz Sucharzewskiego</i> . 1757)	278
„Jaśnie wielmożnemu [...] Antoniemu Michałowi [...] Połockiemu...” (<i>Kalendarz Duńczewskiego</i> większy. 1758)	280
[Maksymy i koncepty] (<i>Kalendarz Jagielskiego</i> . 1758)	283
„ „ „ (<i>Kalendarz Danielczyka</i> . 1759)	284
„ „ „ (<i>Kalendarz Duńczewskiego</i> większy. 1759)	285
„ „ „ (<i>Kalendarz Jagielskiego</i> . 1760)	286
„ „ „ (<i>Kalendarz Sucharzewskiego</i> . 1760)	287
„ „ „ (<i>Kalendarz Sucharzewskiego</i> . 1761)	288
„ „ „ (<i>Kalendarz Sucharzewskiego</i> . 1764)	289
Inauguracja prognostyku (<i>Kalendarz Sucharzewskiego</i> . 1765)	290
[Maksymy i koncepty] (<i>Kalendarz Duńczewskiego</i> mniejszy. 1769)	291
„ „ „ (<i>Kalendarz Liebmann</i> . 1772)	292
„ „ „ (<i>Kalendarz nie zidentyfikowany I</i> . 1779)	294
„ „ „ (<i>Klucz prognostykarski</i> . 1781)	296
Miss Braddok (<i>Kalendarz polityczny Grölla</i> . 1787)	297
[Maksymy i koncepty] (<i>Kalendarz gospodarski Zawadzkiego</i> . 1794)	299
Kalendarzyk amerykański (<i>Kalendarz Franklina</i> . 1794)	300
Zagadki (<i>Kalendarzyk polityczny warszawski</i> . 1796)	307
Kolęda dla kochanków (<i>Kolęda dla kochanków</i> . 1797)	308
Mąż otwartego serca (<i>Kalendarz gospodarski Grölla</i> . 1798)	310
[Maksymy i koncepty] (<i>Posłaniec z Galicji Zachodniej</i> . 1799)	311

Jarmarki, pocztę, ogłoszenia

Naznaczenie jarmarków w niektórych miastach polskich i cudzoziemskich (<i>Cosmophili kalendarz</i> . 1753)	315
Krótką wiadomość o poczcie, kiedy do Gdańska przychodzi i odchodzi (<i>Cosmophili kalendarz</i> . 1753)	317
Przydatek (<i>Cosmophili kalendarz</i> . 1753)	318
„Podaje się do wiadomości...” (<i>Kalendarz polityczny lwowski</i> . 1754)	319
„Res vis, res porta...” (<i>Kalendarz Sucharzewskiego</i> . 1761)	320
„Kładzie się tu figura...” (<i>Kalendarz Duńczewskiego</i> mniejszy. 1762)	321
Przestroga (<i>Kolęda warszawska</i> . 1768)	322
Trakty walne w Koronie, w Litwie i w Prusiech (<i>Nowy kalendarz Pozera</i> . 1777)	324
Doniesienie (<i>Kalendarz Muszyńskiego</i> . 1778)	327
Uwiedomienie od Michała Grölla, księgarza nadwornego JKMci, łożącego koszt na druk <i>Kalendarzyka</i> tego (<i>Kalendarz polityczny Grölla</i> . 1779)	328
Upraszenie od księgarni Grölla	329

Opisanie miar jeometrycznych do wymiaru łańców i włók w kraju naszym służących (<i>Kalendarz Dubitkowskiego. 1788</i>)	330
Wielkość mił używanych w Królestwie Polskim (<i>Kalendarz polityczny Grölla. 1788</i>)	331
Przychodzące i odchodzące poczty w Warszawie (<i>Kalendarz polityczny Grölla. 1788</i>)	332
„Czynię tu wiadomo...” (<i>Kalendarz Mrongowiusza. 1794</i>)	334
Kalendarz do czytelnika (<i>Kalendarz Przybylskiego. 1798</i>)	336
Cena kalendarzyka oprawnego (<i>Kalendarz wileński. 1795</i>)	337

K o m e n t a r z

Nota wydawnicza	341
Alfabetyczny wykaz tytułów kalendarzy	345
Słownik	356
Indeks autorów i tytułów	360
Spis ilustracji	362

